

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

ЕТИКА АДВОКАТА В КОНТЕКСТІ ВІДНОСИН З КЛІЄНТОМ

Етика адвоката у взаєминах із клієнтом є ключовим чинником, що визначає рівень довіри до адвокатури та ефективність здійснення правозахисної функції. Саме від моральних принципів, якими керується адвокат, залежить не лише результат конкретної справи, але й авторитет правничої професії загалом. В умовах зростання суспільних вимог до прозорості, відповідальності та професійної доброчесності адвокатів питання етичних стандартів взаємодії з клієнтом набуває особливої актуальності. Дотримання принципів чесності, конфіденційності, незалежності та поваги до клієнта формує основу належної правової допомоги, зміцнює інститут адвокатури та сприяє утвердженню верховенства права в Україні.

Стаття 20 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [1] передбачає необхідність дотримання адвокатом у своїй професійній діяльності Правил адвокатської етики (далі — ПАЕ) [2], які встановлюють основні етичні зобов'язання. Ці правила виступають як необхідний інструмент, який допомагає адвокату правильно співвідносити свої різні, нерідко суперечливі права та обов'язки, враховуючи його статус, основні завдання адвокатури та її принципи.

Під час виконання своїх професійних обов'язків адвокату важливо отримати довіру клієнта, тому обов'язково потрібно дотримуватися принципу конфіденційності. Розкривати відомості, що становлять адвокатську таємницю, навіть у разі незаконних спроб органів дізнання, досудового розслідування отримати від адвоката інформацію, що входить до адвокатської таємниці, заборонено. Проте, існують певні винятки, коли адвокат не лише може, а зобов'язаний розкрити адвокатську таємницю. Це стосується ситуацій, коли таке розкриття допоможе запобігти кримінальному правопорушенню, пов'язаному із легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення. Крім того, адвокатська таємниця може бути розкрита за письмової згоди клієнта.

Ще одним важливим етичним аспектом у відносинах адвоката та клієнта є те, що адвокат не повинен давати нереалістичні обіцянки клієнту заради своєї вигоди чи для отримання додаткової винагороди за свою роботу. Зокрема, у ст. 8 ПАЕ зазначено, що адвокат, до-

тримуючись принципу законності, зобов'язаний у своїй професійній діяльності діяти так, щоб це сприяло інтересам клієнта [2]. Також адвокату забороняється використовувати скрутне становище клієнта для завищення гонорару за свою роботу, а також ст. 24 ПАЕ забороняє для цього спонукати клієнта укласти угоду з декількома адвокатами, якщо причина неможливості виконання доручення одним з них самостійно полягає в його некомпетентності [2]. Варто зазначити, що порушення етичних норм у відносинах із клієнтами може призвести до дисциплінарної відповідальності адвоката, що включає і припинення права на зайняття адвокатською діяльністю.

Професійна етика зобов'язує адвоката постійно підвищувати свій професійний рівень та вдосконалювати свої знання. Це пов'язано з тим, що адвокат має виконувати обов'язок надати клієнту правничу допомогу компетентно і відповідально. Для цього потрібно добре знати норми права, мати потрібний досвід у їх застосуванні, враховувати всі обставини справи та можливі правові наслідки. Важливо добре підготуватися до виконання доручення, бо перемога в судовому засіданні завжди починається з ретельної підготовки. При цьому «головна етична вимога до інтеграції адвоката з клієнтом — це створення такого рівня довіри, який збільшує ефективність надання адвокатом правової допомоги, зберігаючи при цьому принцип конфіденційності» [3, с. 145].

Зокрема, адвокат має проаналізувати проблему, пояснити клієнту правову позицію та обговорити можливі шляхи вирішення питань, що виникли в рамках прийнятого доручення. У цьому контексті досить часто виникає запитання: як повинен поводитися адвокат у випадку, коли клієнт прямо вказує на вчинення дій, що порушують законодавство або професійну етику, або вимагає застосування неправомірних засобів для захисту? Вирішення таких розбіжностей та досягнення правильного балансу потребує від адвоката не тільки інтелектуальної складової, але й здатності дотримуватися законодавства та етики, навіть якщо виникає прагнення максимально допомогти клієнту.

Таким чином, ще на етапі прийняття доручення адвокат має визначити характер правовідносин, наявність правових та етичних підстав для його виконання, на підставі чого повідомити клієнта про обсяг необхідної роботи та перспективи у справі. Доцільно в даному контексті зазначає Ю. М. Басюк: «Відповідно до статті 17 ПАЕ адвокат може відмовитися від узгодження справи з клієнтом, незалежно від причин, і необов'язково пояснювати їх. У ПАЕ передбачено список причин, за яких адвокат може відмовитися від ведення справи клієнта, незалежно від причин, і не пояснювати їх. Однак, як одна із причин, у Правилах зазначено відсутність у адвоката достатньої компетентності та кваліфікації. Ми вважаємо, що список таких причин,

що містяться у ПАЕ, має бути розширений» [4, с. 177]. Це необхідно для однозначного розуміння цієї норми та неможливості зловживання нею.

Отже, кожен адвокат, приймаючи виклик сьогодення щодо збільшення кількості клієнтів, популяризації своєї особистості, підвищення власних гонорарів, самостійно та свідомо обирає модель свого позиціонування та способи отримання заробітку. При цьому дотримання етичних принципів у відносинах із клієнтом є не лише обов'язком адвоката, але й запорукою успішного функціонування системи адвокатури. Високі етичні стандарти в контексті відносин адвоката та клієнта показують цінності того чи іншого адвоката та його як професіонала свого діла при виконанні доручень клієнта.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012, № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 07.10.2025).
2. Правила адвокатської етики: Правила від 09.06.2017, № n0001891-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> (дата звернення: 07.10.2025).
3. Митрофанов І. І. Етичні вимоги до інтеграцій адвоката з клієнтом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 142–145.
4. Басюк Ю. М. Етичні засади взаємовідносин адвоката з клієнтом у сучасних умовах. *Часопис Київського університету права*. 2023. № 1. С. 176–179.

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кісліцина Ірина Олександрівна**

Гудзюк Ю. Б.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА У СПРАВАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ КОРУПЦІЄЮ

Професійна етика адвоката становить основу довіри суспільства до правосуддя і відіграє ключову роль у забезпеченні верховенства права. Вона встановлює морально-правові норми, яких адвокат має дотримуватися під час виконання своїх професійних обов'язків. Особливої ваги питання етики набуває у справах, пов'язаних із корупцією.

Бандурова В. С.

Етичні стандарти щодо адвоката: проблеми дотримання
та дисциплінарна практика 410

Баран А. С.

Професійна етика адвоката та медіатора: зміст
та співвідношення 414

Вареник В. О.

Адвокатська таємниця як основа професійної етики
та гарантія права на захист 418

Горовий В. С.

Професійна етика адвоката як моральний орієнтир сучасної
правової держави 420

Гаджисв А. М.

Софт скілс навички як складова професійної етики адвоката . . . 423

Гринюк К. О.

Етика адвоката в контексті відносин з клієнтом 426

Гудзюк Ю. Б.

Професійна етика адвоката у справах, пов'язаних
із корупцією 428

Джигирей В. В.

Етичні аспекти поведінки адвоката у судовому засіданні 432

Дмитрук Д. О.

Порушення принципу уникнення конфлікту інтересів
як підстава притягнення до дисциплінарної відповідальності . . . 436

Долженко Ю. В.

Проблема дотримання адвокатської етики у змагальному
процесі 439

Донець К. О.

Адвокатська таємниця: правові та моральні аспекти
збереження конфіденційності 443

Заборська К. А.

Ефективність адвокатської діяльності крізь призму довіри
клієнта та професійної етики 446

Загнітко А. В.

Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності: етичні виклики
та шляхи їх подолання 449